

nél pontosabban ábrázolni. Érdemes külön-külön sárga és kék színszűrőn át megörökíteni a pólussapkák kiterjedését. Ugyancsak érdemes gondosan megfigyelni, nem látszik-e a bolygó korongján sötétebb folt vagy sáv. A sötét területek általában 10 cm-es atmeronél nagyobb műszerekkel észlelhetők. Jelenleg a Vénusz még majdnem korongnak látszik, de 1972. januárjában már jól felismerhető, hogy keleti pereme eltér a körtől. Legnagyobb keleti kitérését 1972. április 8-án éri el, ekkor éppen félig megvilágítva látható.

lfj. Bartha Lajos

Két fényes változó az Egyszarvúban: a T és U Monocerotis.

Mellékelt térképünk két fényes, tehát könnyen megfigyelhető, ám aránylag mégis keveset észlelt változófényű csillagot mutat be. A T Monocerotis /Harvard száma 062007/ a hosszú periódusú, delta Cephei típusú szabályos változók közé tartozik /Cep/. Bár e csillag típus egymást követő periódusai igen pontosan ismétlődnek, hosszab időszak alatt mind a periódus, mind pedig a maximális és minimális fényesség /max. és min./ értéke másodlagos hullámzást mutat. Rendszeres észlelésük és a maximum időpontjának meghatározása ezért nagyon fontos, annál is inkább, mivel a hosszú periódusú cepheidákkal csak kevés nagy obszervatóriumban foglalkoznak. Az U Monocerotis /Harvard száma 072610/ a félig szabályos, kettős maximumot mutató ún. RV Tauri /RV/ típusú változók közé tartozik. Ezek periódusa, valamint max. és min. fényessége periódusról periódusra változik, rendszeres és mennél sűrűbb észlelésük tehát igen fontos.

A változók fontosabb adatai /koordináták 1950-re/:

	RA.	Dekl.	Max.-min.	Periódus	Szinkép
T Mon	6 ^h 22 ^m ,5	+7° 06'	5,8-6,8 magn.	27,018 nap	cF1-K1
U Mon	7 28,4	-9 40	5,6-7,8 "	92,3 "	gP8-K0p

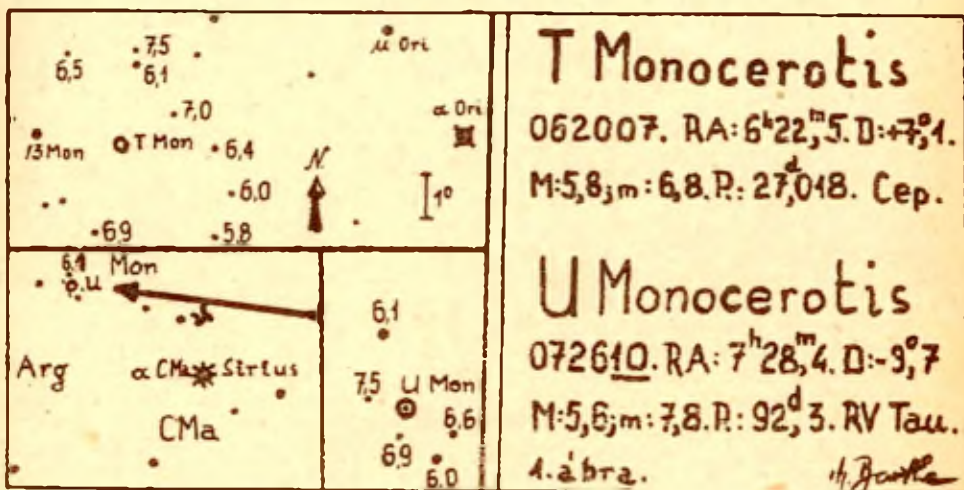
A T Mon maximumai 1971. dec. 12; 1972. jan. 8. és febr. 6. körül várhatók. A periódus változás miatt azonban az előre számított értéktől több napos eltérés is lehetséges. Az U Mon legközelebbi maximuma január elején jelentkezik, ám itt egy hétnél nagyobb eltérésre is számíthatunk.

Változócsillag-észlelők figyelmébe

Ismételten felhívjuk a figyelmet a zéta Aurigae fedési változó minimumára. A fénycsökkenés másfél napos szakasza 1971. nov. 26-án kezdődik, a felszálló szakasz 1972. jan. 5-én ér véget. Ezekben az időszakokban /a megelőző naptól kezdve/ a csillag fényességét lehetőleg 30 percenként becsüljük meg. Összehasonlítói csillagokként a 3,3 magn.-jú éta / η / és a 3,7 magn.-jú epsilon / ϵ / Aur. használható. Az észleléseket kérjük a METEOR címére küldeni.

A téli-korlatavaszi égen pusztá szemmel is jól észlelhető érdekes változócsillag az alfa α / Orionis - Betelgeuse - amely-

nek fényessége 0,1 - 1,1 magn. közt hullámzik. Periódusa kb. 2070 nap, emellett kisebb szabálytalan /?/ ingadozásokat is mutat. Összehasonlító csillagok: alfa Aurigae /Capella/=0,2 mg., alfa Canis Minoris /Procyon/=0,4 mg., alfa Tauri /Aldebaran/= 0,8 mg., béta Geminorum /Pollux/=1,2 magnitúdó. A Betelgeuse Harvard száma 055007.

NAPÉSZLELŐK ROVATA

Napészlelési eredmények és tapasztalatok

Alig egy év telt el, és a meghirdetett napészlelési adatgyűjtés máris szép eredményeket hozott. Az 1970-71-es években, e sorok lezártaig összesen 427 észlelés érkezett. Az 1967-69 között végzett megfigyelési adatokkal együtt 1051 észlelési adat került feldolgozásra. Ugyan ekkor a zürichi Szövetségi Csillagvizsgáló és az AAVSO 2920 adatot tartalmazó sorozatából az összehasonlító diagrammok is megszerkeszthetők voltak. E munkában Szekrényesi Anikó, Márta S., Kovács J., Czuczor Z. működött közre. Az észlelők a fenti időszakból a következők voltak:

ifj. Bartha L. /Budapest/	Irimes Romulus /Cluj/
Gelesz L. /Pápa/	Kancsura Á. /Szolnok/
Habina J. /Budapest/	Keszthelyi S. /Pécs/
Harmati I. /Budapest/	Nagy Rozália /Győr/
Papp J. /Budapest/	Pap Judit /Budapest/

Az amatőr megfigyelésekből kapott diagram 1967-69 között igen jól követi a zürichi észlelések napfoltrelatívvezárait /R/, bár a számértékekben nem teljesen egyező a változás. Ezek az értékek gyakorlott megfigyelők észleléseiből erednek.

Itt említjük Irimes Romulus /Cluj/ teljes